

Колеснік Анна Юрївна

*здобувач вищої освіти I року навчання
другого (магістерського) рівня,*

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Науковий керівник:

Дмитренко Вікторія Ігорівна,

доктор філологічних наук, професор,

*директор навчально-наукового інституту філології і журналістики,
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»*

МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ ВИВЧЕННЯ МІФОЛОГЕМИ САДУ В РОМАНІ ФРЕНСІС БЕРНЕТ «ТАЄМНИЙ САД»

Роман Френсіс Годгсон Бернет «Таємний сад» – один із найбільш знакових творів дитячої літератури, що розкриває потужну символіку Саду як місця зцілення, відродження та гармонії. Міфологема саду, яка присутня в багатьох культурах і літературних традиціях, у цьому творі виступає ключовим елементом, через який розкриваються теми відновлення, самопізнання та духовного зростання. Символіка саду втілює гармонію, єдність із природою, а також перехід від хаосу до порядку. У християнській традиції сад Едем є місцем первісної чистоти та духовної цілісності. Подібні образи можна знайти і в інших культурах: у персидських міфах про райські сади, у східних традиціях дзен-садів, що символізують внутрішню гармонію.

Описи природи, здійснені Бернет, створюють атмосферу таємничості й водночас спокою. Сад змінюється разом із внутрішніми трансформаціями героїв: спочатку він здається холодним і покинутим, а згодом наповнюється життям і красою. Цей прийом дозволяє читачеві глибше відчувати емоційний стан персонажів і побачити зв'язок природи й людини.

Роман має глибокі сенси, які розкриваються не одразу. Головна героїня, Мері Леннокс, проходить очищення душі й розуму, коли її життя змінюється. Звичайно, привід для цього зовсім не радісний, але, якщо б не смерть її батьків, то вона залишилася б такою грубою, черствою та пихатою. Життя в Мінссельтвейті додало не лише рум'янцю на щоках, а й подарувало барви життю: «В Індії вона завжди потерпала від надмірної спеки, почувалася надто кволою і слабкою, щоби перейматись бодай чимось. А тут у Мері прокинулася

цікавість до нового – їй захотілось перейняти. І ще вона почувалась менш «навпаки», ніж раніше, – хоча й сама до пуття не знала, чому це так» [1, с.88].

Усі в маєтку мовчали про закинутий Сад покійної місис, адже, як потім довідалась героїня, вона у ньому загинула. Арчибальд Крейвен наказав закрити Сад, а ключ від нього закопати глибоко в землю, щоб більше ніхто не зміг туди зайти. Але, як ми бачимо згодом, Мері потребує пояснень, хоче знати більше не тільки про маєток із сотнею кімнат, а й про Сад. Прогулюючись, вона блукала доріжками, оглядаючи усе й усіх навколо. Одного разу дівчинка познайомилась із садівником та його другом вільшанкою. Бен Безерстаф став її натхненником і поводитирем у таємний світ. Цікавість захопила дівчину, а тому вона почала пошуки Саду.

Відкриття саду стає для неї відправною точкою до змін: міс Леннокс починає доглядати за рослинами, взаємодіяти з природою і людьми, що сприяє її емоційному й фізичному зціленню: «Яка ж я рада, що він живець! Я так хочу, щоб усі вони були живцями! Давай походимо садом і порахуємо, скільки тут живців» [1, с. 133].

Важливим є і сам процес роботи в Саду. У ньому герої знаходять радість, мету і почуття причетності до чогось значущого. Сад стає місцем, де відбувається їхня взаємодія, з'являється дружба і спільна мета, що ще більше посилює символіку спільної праці для досягнення гармонії: «Діти нахиляли свої спрагли вражень юні носи до землі й принохувалися, як вона пахне подихом весни. Вони скопували ґрунт, тягнули бур'яни й притишено сміялись...» [1, с. 205].

Мері Леннокс, така самотня по приїзду в будинок дядька, знаходить односторонній, яким, як вона думала сама, ніколи не зможе сподобатись. Відкриваючи таємницю Саду Дікену, брату покоївки Марти, а потім Коліну, синові дядька Арчибальда Крейвена, навіть не підозрює, що дає жагу жити і насолоджуватись світом не тільки собі.

Сад має терапевтичний вплив на інших персонажів, особливо на Коліна, який вважає себе важко хворим і приреченим. Взаємодія з природою в Саду допомагає Коліну подолати психологічні бар'єри і відновити віру у власні сили. Відновлення Саду стає метафорою внутрішнього зцілення героїв. Лише слова опису настільки вражають прикутого до ліжка Коліна, що він бажає жити, але його турбує горб, який має з'явитись. Коли хлопець за допомогою друзів

потрапив у Сад, нестримав слів і сказав: «Я видужаю! Я неодмінно видужаю! – вигукнув він. – Мері! Дікене! Я буду здоровий! І житиму вічно!» [1, с. 274].

Отже, символіка саду у творі Френсіс Бернет робить твір актуальним сьогодні, коли питання гармонії людини з природою набувають нових значень. У контексті сучасних досліджень твір є своєрідним нагадуванням проте, що життя в гармонії з природою, сприяє зціленню, особливо в умовах стресу та урбанізації. У цьому вбачаємо універсальність символіки саду у творі. У наступних дослідженнях плануємо розширити аналіз символіки роману «Таємний сад» і загалом творчості Ф. Бернет.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бернет Ф. Таємний сад / Переклад з англійської В. Левицької. Київ: Країна Мрій, 2014. 384 с.

Котис Софія Василівна,
здобувач вищої освіти IV року навчання
першого (бакалаврського) рівня,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник:
Лабащук Оксана Василівна,
доктор філологічних наук, професор,
кафедра української та зарубіжної літератури і
методик їх навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

ГАЇВКИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У СТУДЕНТІВ ФАХОВИХ ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖІВ

Український фольклор є невід’ємною частиною національної культури, що відіграє важливу роль у формуванні ідентичності нашого народу. Володимир Гнатюк (1871-1926), публікуючи на початку ХХ століття свій визначний збірник гаївок [2], уже в першому реченні вступної статті підкреслив: «Гаївки – це окремий жанр обрядових пісень, хоча й нечисельний за кількістю, але важливий завдяки своєму складу, змісту та мелодіям» [1, с. 1].